

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การปฏิบัติงานด้านการบริการตามมาตรฐานงานสุขภาพจิตและจิตเวชของบุคลากรระดับศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดพิจิตร

ผู้เขียน นางสาวพรณิภา พลอยกิติกุล

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. หารรษา	เศรษฐบุปผา	ประธานกรรมการ
อาจารย์ขวัญพนมพร	ธรรมไทย	กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคทางจิตเวชเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้รับบริการส่วนใหญ่ยังขาดการดูแลที่มีความครอบคลุมทั้งด้านการบำบัดรักษา การส่งเสริมป้องกัน การฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งบุคลากรทางสาธารณสุขโดยเฉพาะในระดับศูนย์สุขภาพชุมชนจัดเป็นผู้ที่สมควรมีการให้บริการที่ครอบคลุมซึ่งจะช่วยให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลที่ดีขึ้น

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริการตามมาตรฐานงานสุขภาพจิตและจิตเวชของบุคลากรระดับศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตและจิตเวชหรือหัวหน้างานประจำศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดพิจิตรจำนวน 51 คน จากศูนย์สุขภาพชุมชนจำนวน 51 แห่ง ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงานด้านการบริการตามมาตรฐานงานสุขภาพจิตและจิตเวชระดับศูนย์สุขภาพชุมชน ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาตามมาตรฐานงานสุขภาพจิตและจิตเวชของกรมสุขภาพจิต (2548) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.96 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 21 (KR-21) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีการปฏิบัติงานบริการตามมาตรฐานงานสุขภาพจิตและจิตเวชในภาพรวมร้อยละ 82.4 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบำบัดรักษา

ร้อยละ 86.3 ด้านการส่งเสริมป้องกันร้อยละ 84.3 และด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพร้อยละ 76.5 อย่างไรก็ตามพบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17.6 ไม่ปฏิบัติตามบริการสุขภาพจิตและจิตเวช เหตุผลของการไม่ปฏิบัติตามในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านการบำบัดรักษา ได้แก่ การไม่มีผู้รับบริการ (ร้อยละ 50.9) เวลาไม่เพียงพอ หรือมีภาระงานมาก (ร้อยละ 43.1) ไม่มีความรู้ และไม่มั่นใจ (ร้อยละ 11.7) 2) ด้านการส่งเสริมป้องกัน ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอ (ร้อยละ 86.3) อัตรากำลังไม่เพียงพอ (ร้อยละ 76.5) ปฏิบัติเฉพาะเวลามีงบประมาณสนับสนุน (ร้อยละ 76.5) 3) ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก (ร้อยละ 39.2) ไม่มีผู้รับบริการ (ร้อยละ 33.3)

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตและจิตเวชทั้งในระดับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และระดับเครือข่ายบริการสุขภาพของอำเภอ ใช้ในการวางแผนพัฒนางานสุขภาพจิตและจิตเวชในระดับศูนย์สุขภาพชุมชน โดยเฉพาะการบริหารจัดการ ด้านอัตรากำลัง หรืองบประมาณให้เหมาะสมกับงานด้านบริการ รวมทั้งให้ความสำคัญการให้ความรู้ในการให้บริการ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตและจิตเวชมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานต่อไป

Independent Study Title Services Implementation Toward Mental Health and Psychiatric Nursing Standard Among Personnel in Primary Health Care Unit, Phichit Province

Author Miss Pornnipa Ploykitikool

Degree Master of Nursing Science (Mental Health and Psychiatric Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Lecturer Dr. Hunsa Sethabouppha Chairperson

Lecturer Kwaunpanomporn Thummathai Member

ABSTRACT

Psychiatric disorders are major health problems and nowadays the trend is increasing. Most health clients still lack receiving adequate treatment, preventive and rehabilitative coverage. Thus, health personnel working in Primary Health Care Units are persons who are able to complete services for better care to the clients.

This descriptive study aimed to find out services implementation toward mental health and psychiatric nursing standards among personnel in Primary Health Care Units, Phichit province. Samples were 51 health personnel, who were responsible for or head of 51 Primary Health Care Units in Phichit province. Data were collected from July to August 2006. The instrument used in this study was a questionnaire, consisted of two parts: 1) Demographic data, 2) The Services Implementation Toward Mental Health and Psychiatric Nursing Standard in Primary Health Care Unit developed by the researcher regarding mental health and psychiatric nursing standards of the Mental Health Department (2005). Content Validity Index ensured by experts was 0.96; and reliability calculated by Kuder Richardson-21 was 0.89. Data were analyzed by descriptive statistics.

The results of this study revealed that most personnel implemented mental health and psychiatric nursing standards (82.4%). When considering each aspect of services; treatment was 86.3%, the aspect of promotion and prevention was 84.3%, and the aspect of rehabilitation was 76.5%. However, 17.6 % of the sample reported not implementing mental health and psychiatric nursing services. The reasons for not implementing were presented for each aspect as 1) the aspect of treatment were lack of clients (50.9%), no time and have many tasks (43.1%), insufficient knowledge and feel unconfident. 2) The aspect of promotion and prevention were lack of time (86.3%), not enough work personnel (76.5 %). 3) The aspect of rehabilitation were lack of time and many tasks (39.2%), and no clients receiving services in that aspect (33.3%).

This study is useful as baseline data for personnel who are responsible for mental health and psychiatric services in public health district and provincial levels for planning mental health and psychiatric nursing service in Primary Health Care Units, in particular administrative and budget management for proper services. Additionally, it is important to provide knowledge regarding services in order to promote confidence in giving services among personnel.